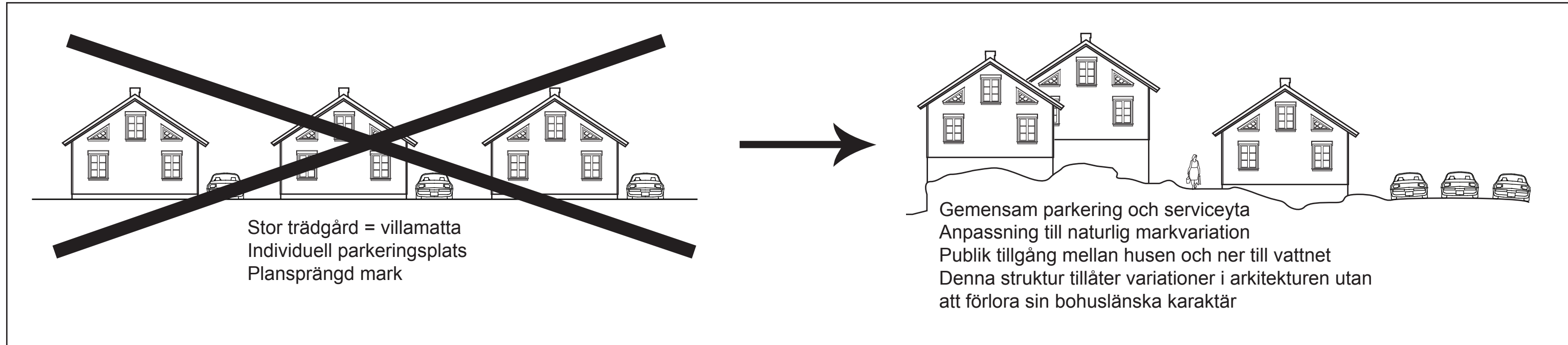
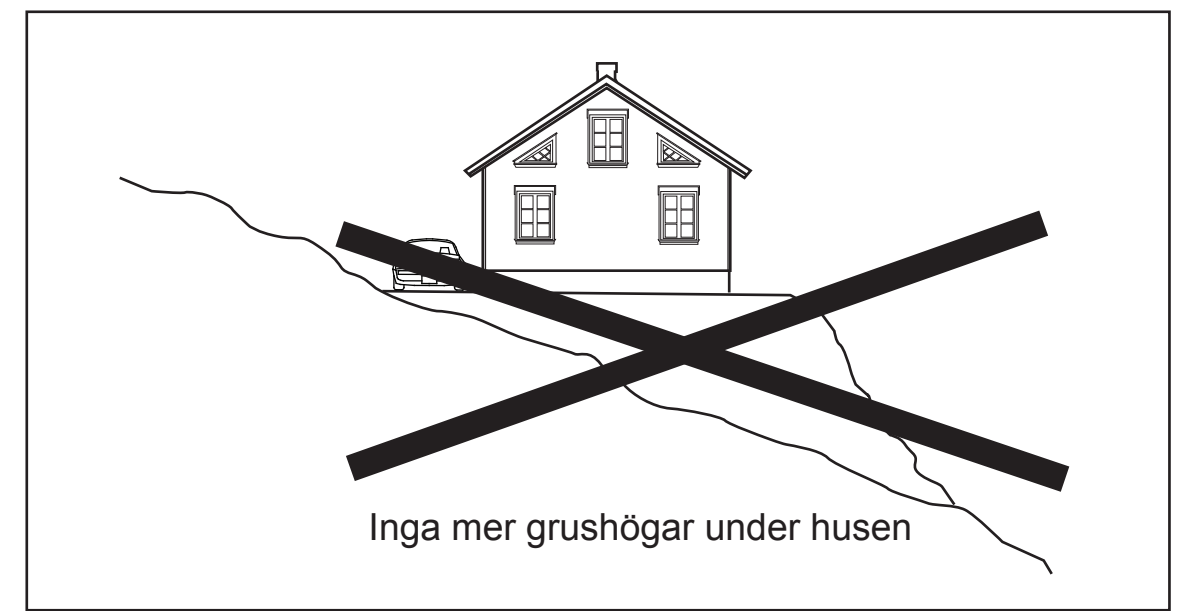
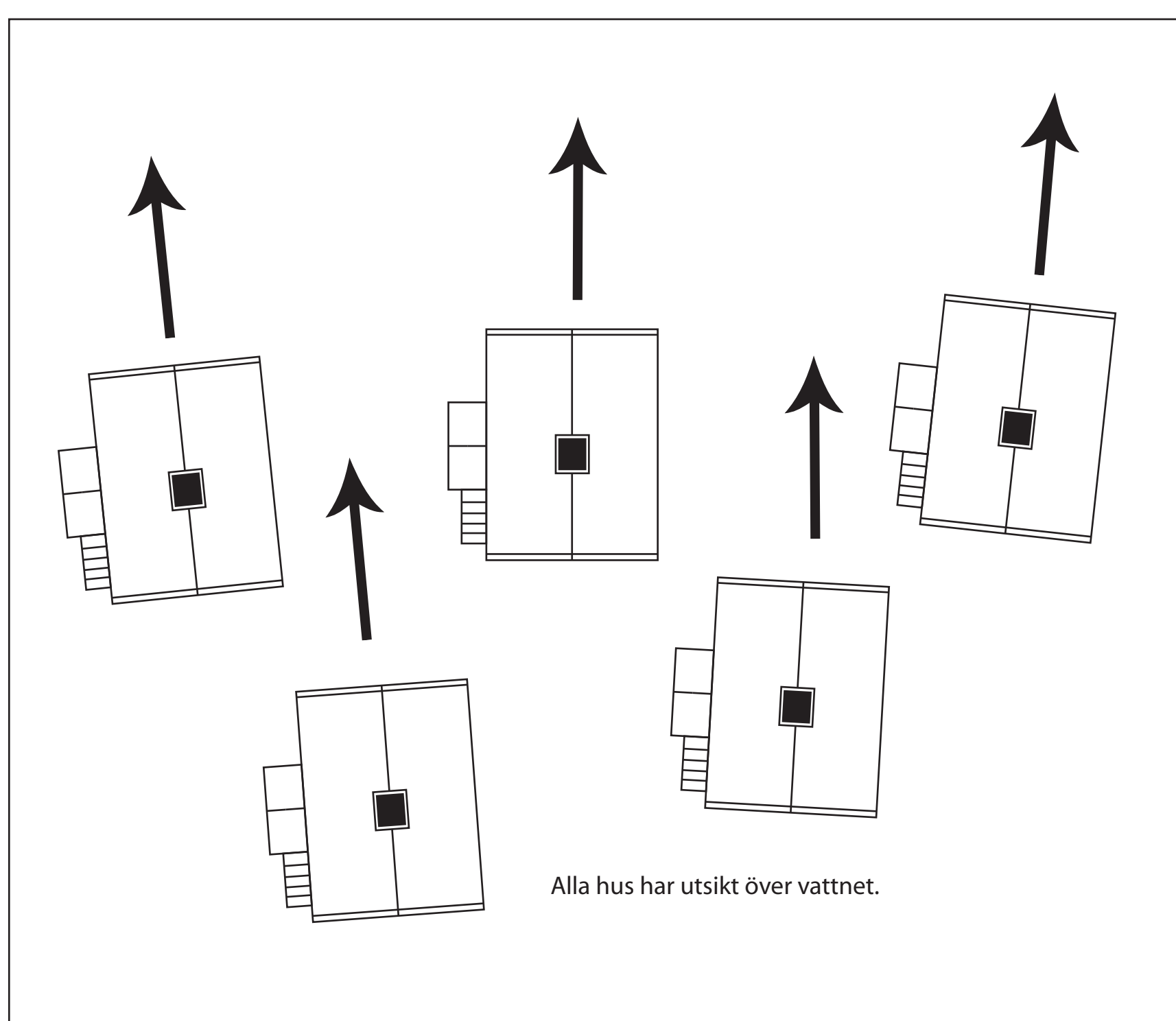
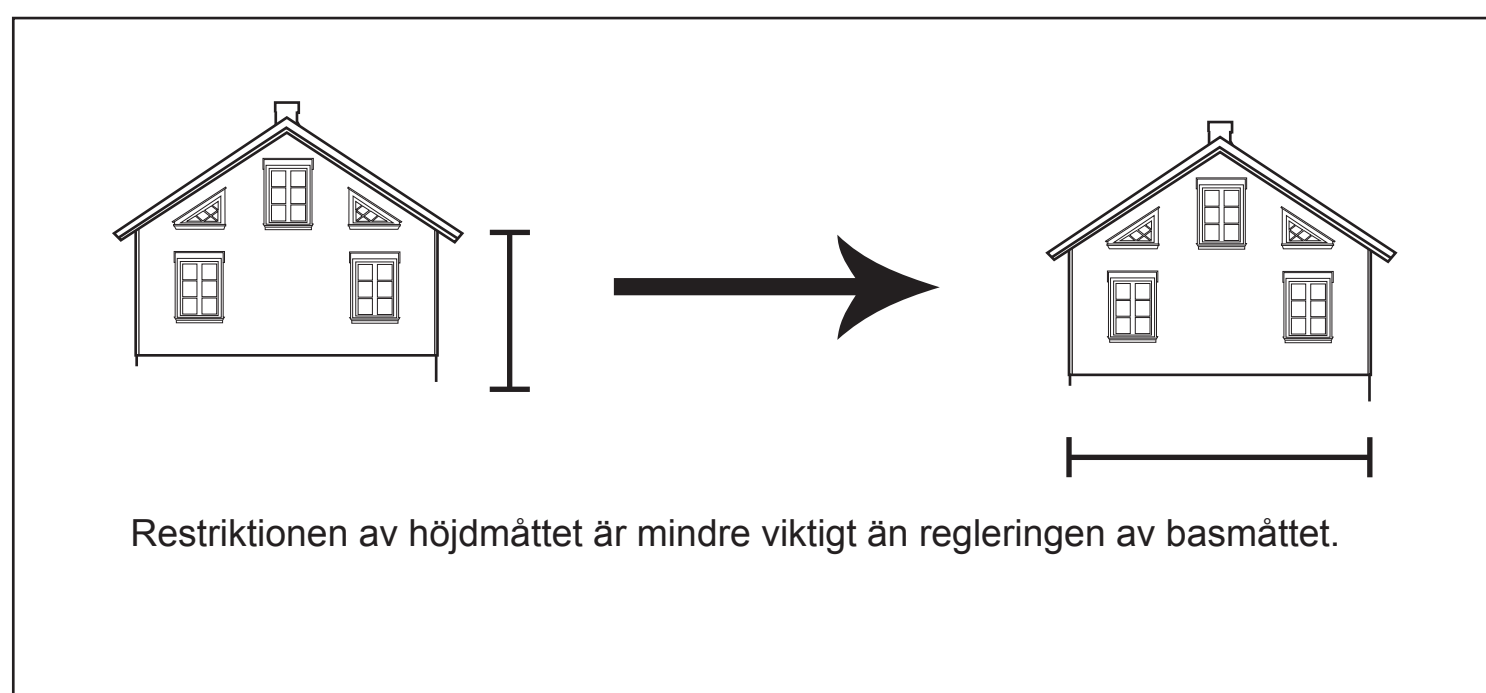
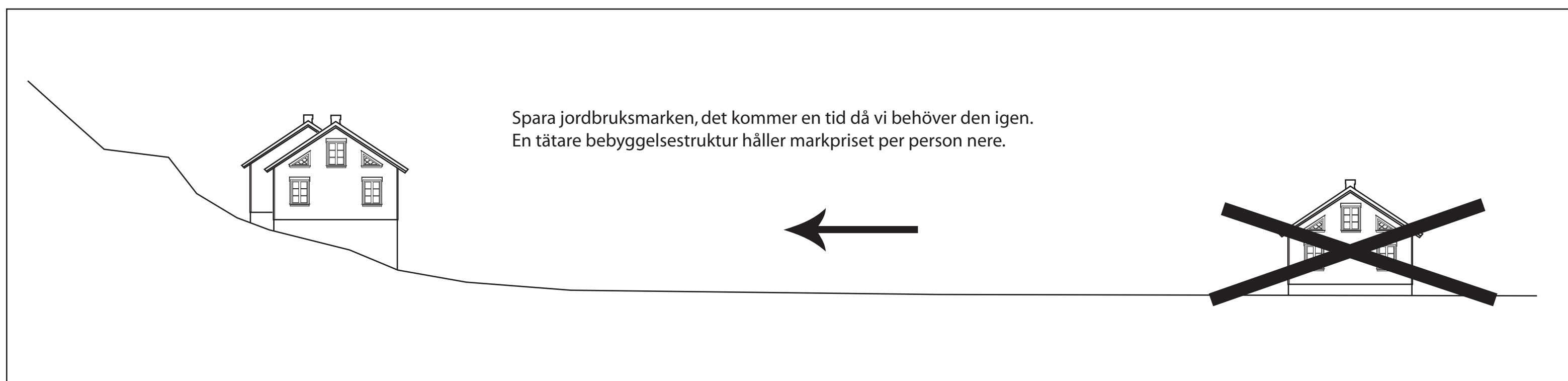
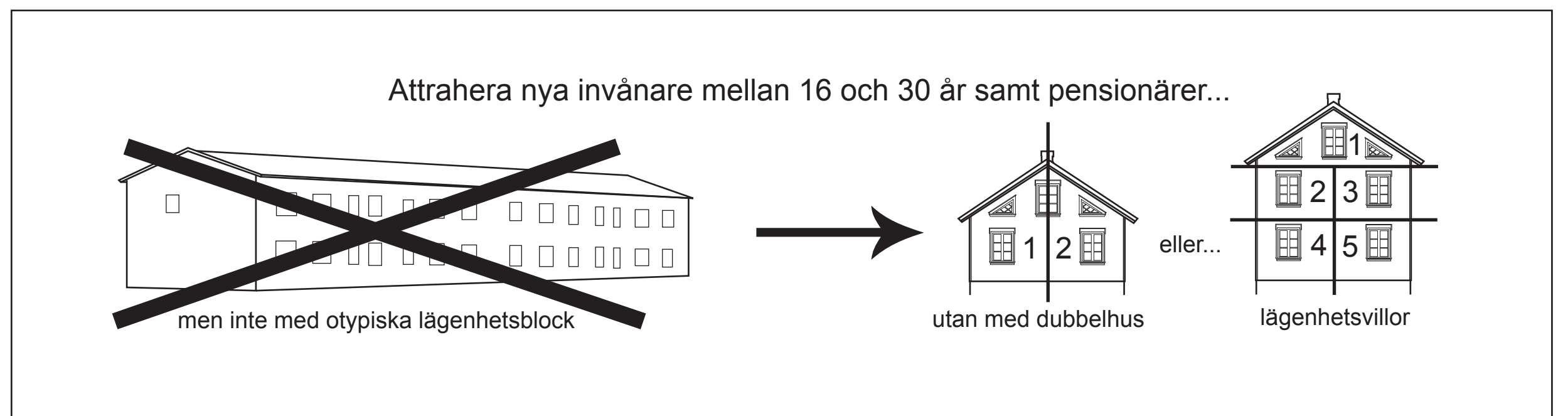
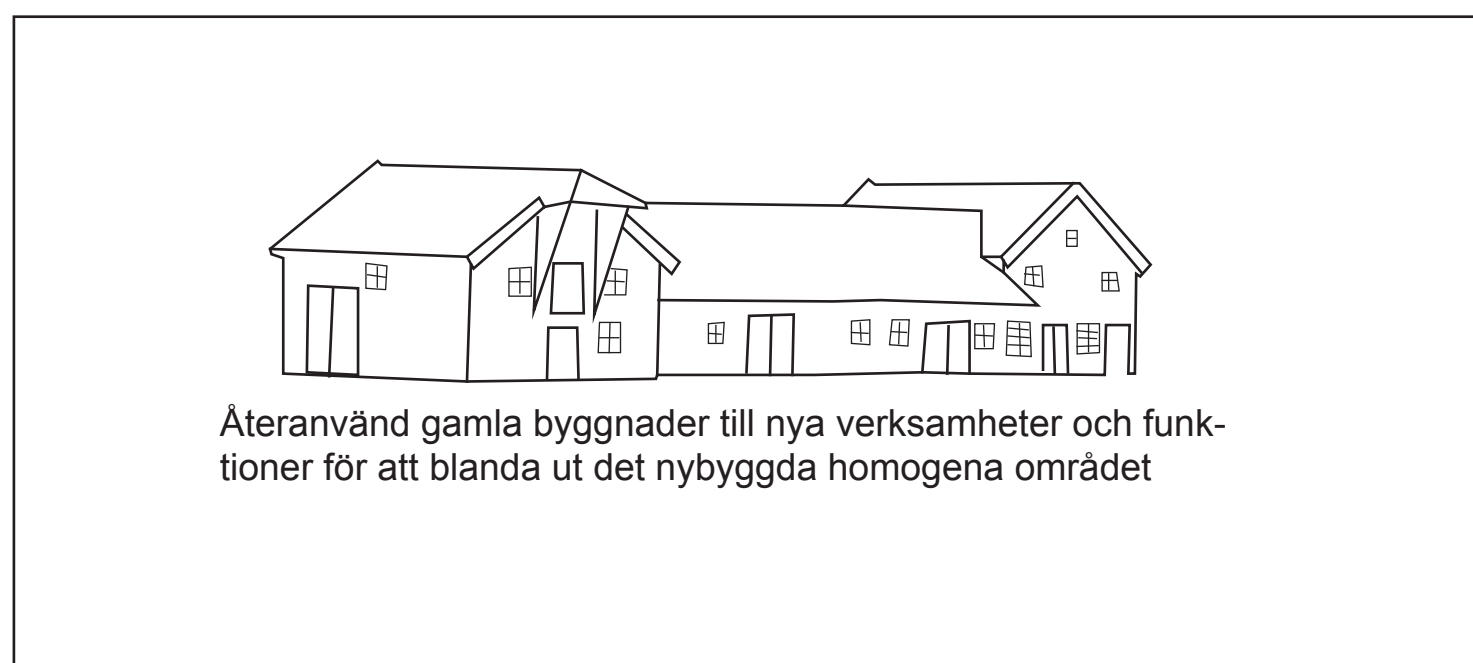

Traditionell Bohuslänsk bebyggelsestruktur

Hamburgö är idag ett lysande exempel på hur illa det kan gå när man planerar med hård hand. Området bakom Huldäs café är hela fonden till Hamburgsund och porten till Hamburgö. De villornas relation med det traditionella Bohuslän är obefintlig och lyckas på ett oerhört starkt sätt att sabotera den lilla karaktär som ännu finns kvar i området. Vi har sett det förut och om ingen drar i handbromsen kommer vi tvingas se det igen. Vårt kulturarv håller på att utarmas, de gamla attraktiva områdena omvandlas till sommarjippon och inga nya liknande områden byggs. Bara samma enformiga typhusområden som finns över hela landet, så outgrundligt torftigt. Vad tjänar det till att några av husen har lite plastspröjs när ändå bilarna har företräde på alla gator och all gemenskap hindras av staket och häckar. Dessa villamattor har effektiviserat bort mänskligheten, man kan köra förbi alla sina grannar med sin bil ända till sitt garage för att snabbt hinna fram till TV:n. Är det det här som ni i Hamburgsund tror att ni kan locka nya invånare med så tror vi att ni bör tänka om. De som vill flytta till Hamburgsund har nog mycket gemensamt med de som skulle vilja flytta till Fjällbacka eller Grebbestad om de bara haft råd. De som lockas av närheten till havet och naturen och de som inte längre vill bo i städernas anonymitet. Men om ni fortsätter att konkurrera om boende med samma medel som de större städernas periferi kommer ni att förlora.

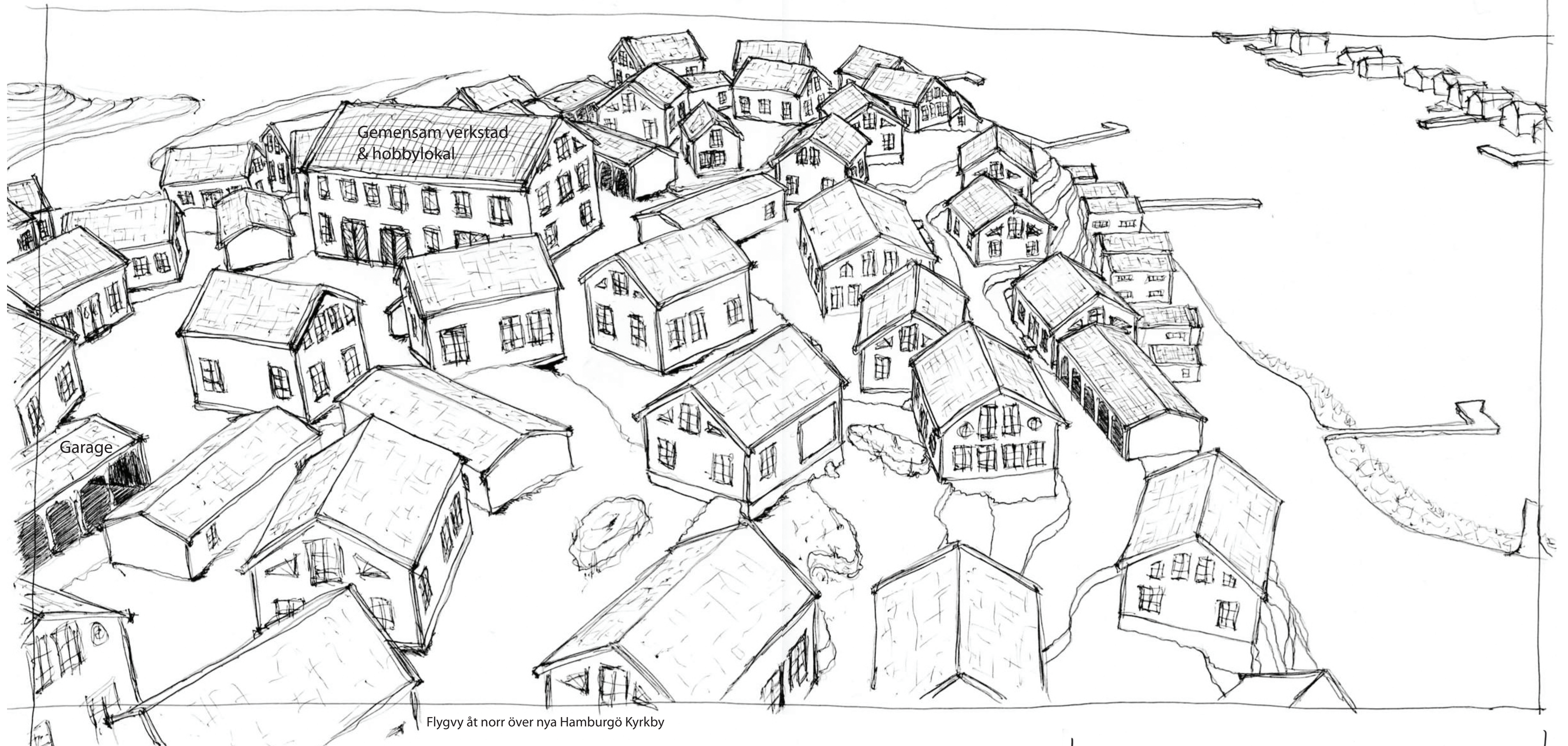
Vi föreslår en totalomvändning. Koncentrera bebyggelsen nära centrum och bygg tätt för att erbjuda sociala möjligheter och rimliga priser. Ett levande centrum är ett tryggt centrum. Om man följer den bohuslänska traditionen så finns det en möjlighet att bygga attraktiva vattennära bostadsområden även idag åt oss bohuslänningar. Det är nog många av oss som hellre vill ha vattenutsikt och promenadvärdhet till vår båtplats istället för en platt jättegrasmatta. Det är möjligt...

Förr i Bohuslän fanns ett starkt utvecklat kollektivt skyddsnät, man kunde till exempel ingå i båtlag där man delade lika på både vinster och utgifter. Även idag kan denna traditionella sociala struktur stå modell för hur vi kan samarbeta för att övervinna stundande risker för avbefolkning. Lösningen kan vara att ett kooperativ går in och köper mark och låter åretruntboende familjer bygga sina hus där men utan att få privat tomtägande. Alltså familjen äger huset, kooperativet äger marken. När familjen sen vill flytta så kan dom enbart sälja tillbaks till kooperativet och får då tillbaks det värde som de har investerat och kooperativet kan sen besluta till vem som man vill sälja villan vidare.

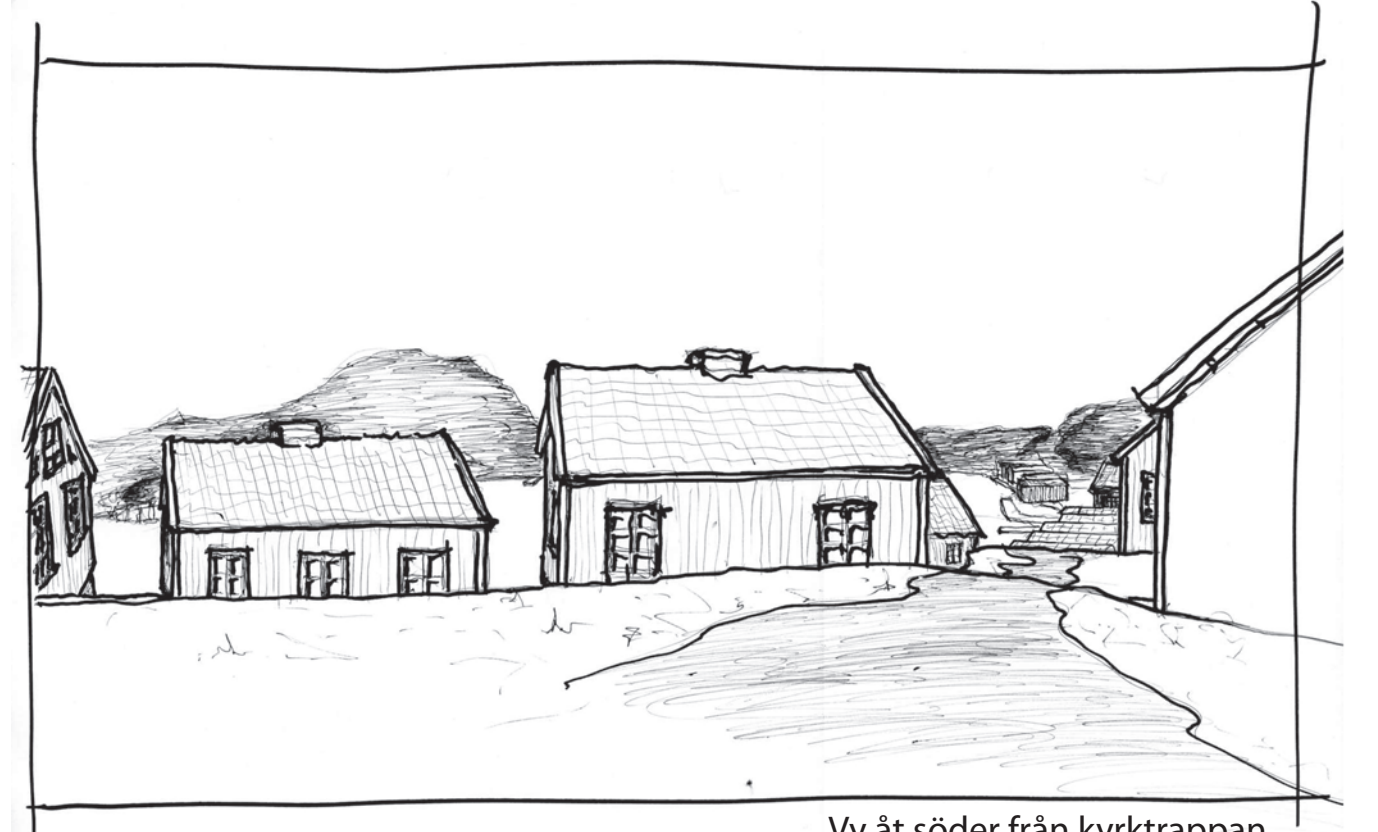
Hamburgö Kyrkby

Ett nybyggt område i traditionell bohuslänsk stil... det är möjligt!

Flygvy åt norr över nya Hamburgö Kyrkby

Kyrkbyn på Hamburgö är ritat efter alla de kriterier som vi har presenterat. Här på ca 2500 ha ryms: 4 lägenhetshus med 16 lägenheter, 5 småhus med ett basmått på 40m², 8 delade villor vilket ger 16 parhus och 40 bohusvillor (basmått 80m²) på 2 eller 3 våningar. Antal våningar och hushöjden beror på bergets topografi. Alla hus har gångavstånd till sin båtplats och alla boende har tillgång till en gemensamhetsbyggnad som innehåller en verkstad för båtmotorer och bilar, ett snickeri där man kan göra sina reparationer inomhus och en stor yta för hobby och lek för barnen. Tänk vad välutrustad verkstaden skulle bli om invånarna kunde gå ihop kollektivt för att köpa verktyg istället för att köpa samma grejer var för sig. Sen är det ju guld värt att det alltid finns folk att fråga i en kollektiv verkstad för oss som inte är så duktiga på båtmotorer eller rostskyddsbehandling... och nog tycker även gubbarna som får hjälpa till med expertråd att det är trevligt. Genom att bygga en tät struktur med möjlighet för 77 hushåll på samma areal som det ryms 16 villor i bostadsområdet nära färjan på Hamburgö så minimeras priset på den attraktiva vattennära marken till nästan försumbart och blir nog även billigare än någon mörk åkerplätt inåt landet. I forna Bohuslän kunde samhällena leva på båda sidor om ett vattendrag, det kan de än idag, särskilt Hamburgsund som har en färja.

Vy åt söder från kyrktrappan

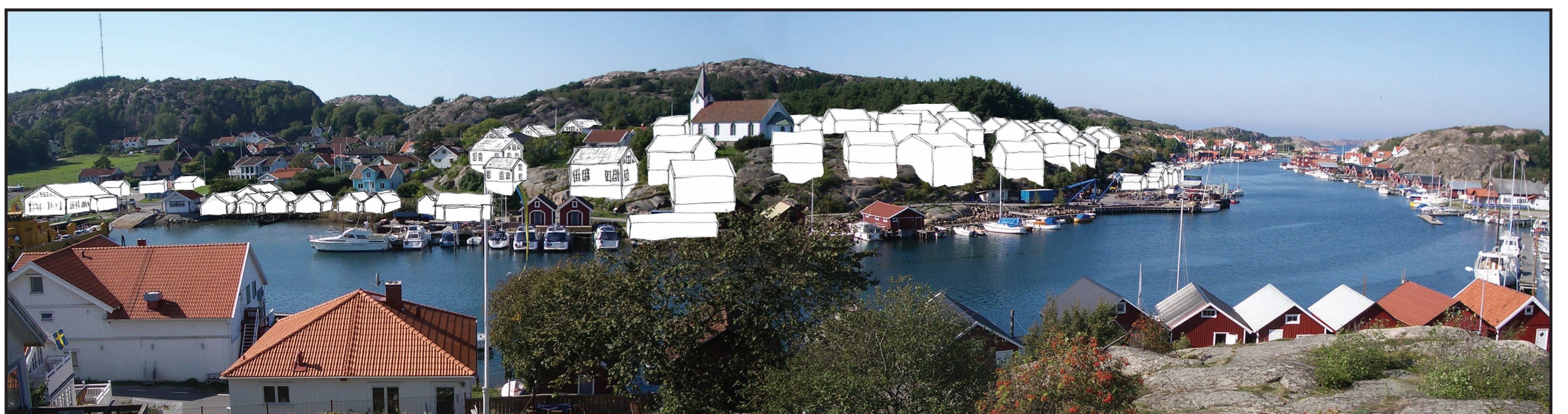

Parkeringsgarage med plats för fem bilar

Hamburgö kyrkby under eftermiddagssol i april

Ett traditionellt bohuslänskt område inbjuder till ett helt annat socialt liv än vad de torftiga nyplanerade sovmrådena gör. Istället för att låta bilvägen vara den närmaste och mest effektiva vägen så är det gång- och cykelvägarna som knyter ihop området. Detta inbjuder till spontana möten vilket kan stärka den lokala demokratin och den lokala identiteten, när man stannar upp och pratar med varandra istället för att susa förbi i var sin bil. I området finns inga trottoarer eftersom de möjliggör en högre bilhastighet. Alla vägar är av gårdsgatukaraktär när du svängt av från parkeringsallégatan vid färjan. Hushållen har en disponibel parkeringsplats i ett litet parkeringsgarage med antingen fem eller sex bilar i. Att parkera och visa upp sin bil framför villaentrén hade sänt ut fel signaler och går emot hela kärnan i förslaget med gemensamhet. Här göms bilarna undan när de inte används. Bilvägen som ringlar genom området är minst lika bred som den gamla byvägen som gick till förra färjeläget men sällan mycket bredare heller. Möten mellan bilar görs medvetet lite svårare än vanligt för att sänka hastigheten. Området byggs i tre etapper varav den första klungan av hus närmast kyrkan inte behöver ny vägdragnin och lätt ansluter till de idag existerande husens vatten och avloppsledningar. Det är viktigt att den första etappen blir så billig som möjligt för att långsamt bygga upp en fungerande struktur. De bohuslänska samhällena har ibland tagit flera hundra år att byggas. Största möjliga hänsyn ska tas till de som redan bor på berget idag. Det är beräknat att ambulans och brandkår ska nå fram till nästan alla husens ytterdörr. De flesta husen har möjlighet att nås med rullstol förutom husen i de brantaste partierna. Förhoppningsvis kan vårt nyplanerade område skapa lika hög livskvalitet som de så enormt attraktiva områdena längs vår bohuslänska kust.

Hamburgö Kyrkby, torg och trädgårdar

1:800

- träbrygga
- gräs, bef tomt
- odling
- nyplantering
- kolonilott
- grön parkering
- stendetalj
- grusbeläggning
- stenläggning
- trottoar
- bilväg
- nya bostäder
- befintliga byggnader
- nya byggnader
- växthus

0 m 100 m

Hamburgö torg och trädgårdar

- Vision 2020 för publika rum och gångstråk

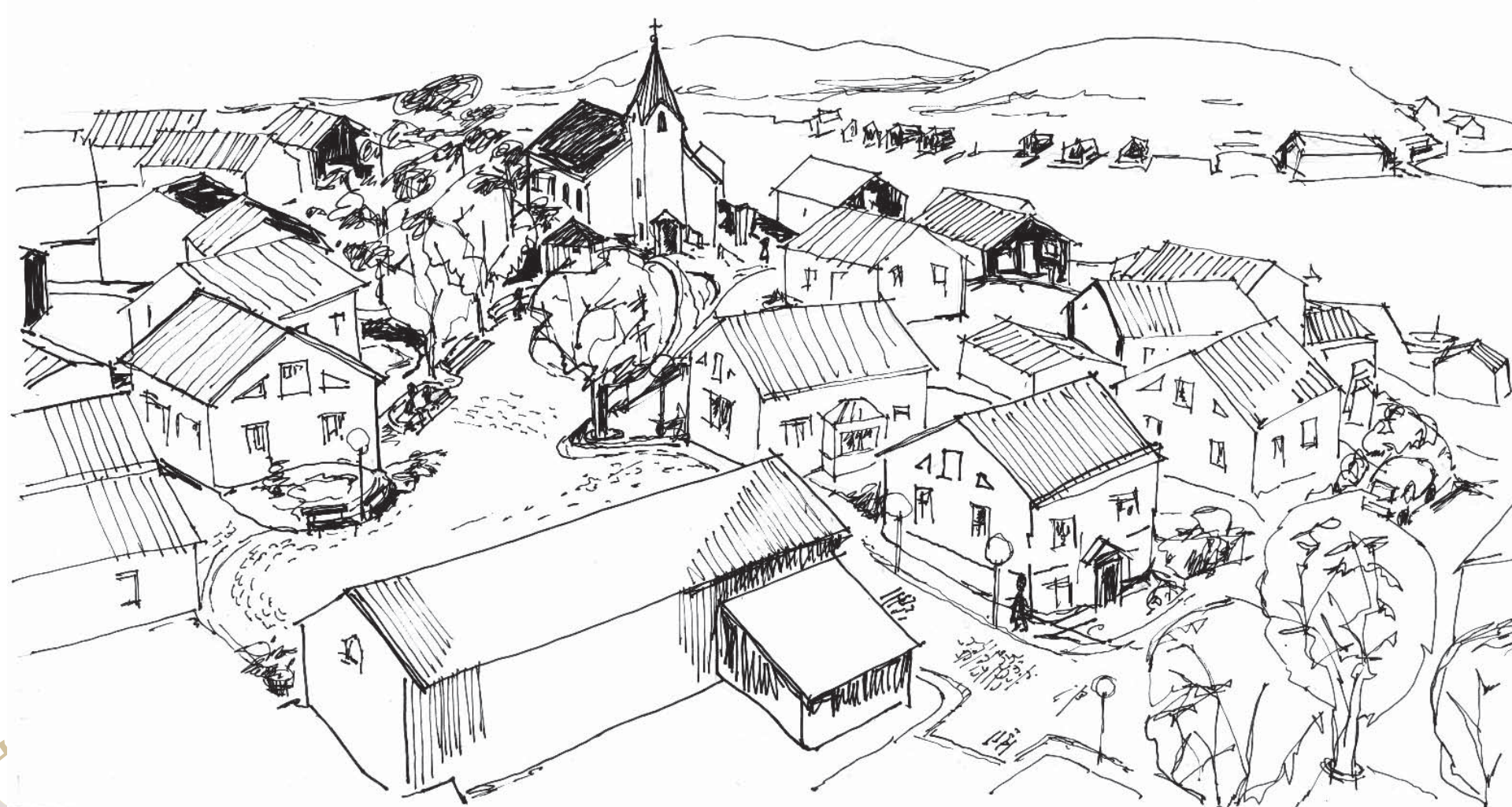
Följ med oss på en ö-tur till framtiden ...

I början av 2000-talet möttes besökare till Hamburgö som kom med färjan av en parkeringsprärie och en raksträcka – två trista utrymmen man helst skyndade förbi.

Idag år 2020 ligger här istället attraktiva offentliga platser som knyter an till centrum på andra sidan sundet. De nya bostäderna på kyrkberget har kompletterats med lämpliga verksamheter och service för att skapa ett levande bostadsområde för invånarna. Och samtidigt en naturlig hållplats och ett självklart stopp för alla besökare till det vackra Hamburgö.

A En levande hamn är inte bara en kuliss och ett promenadstråk för turister. Vissa partier utmed vattnet har lämnats orörda för ursprungliga verksamheter, till exempel båtuppsamlingsplatsen nedanför kyrkan. Sjöbodarna har blivit fler och i norr har de boende på kyrkberget fått en småbåthamn och kooperativ båtpool. Om sommarkvällarna är hamnen även en populär grill- och festplats med utsikt över hav och äng.

G Biltrafiken på Hamburgö har minskat drastiskt det senaste decenniet. Då man stiger av färjan väntar en minibuss som kör skylteltrafik till öns badplatser och rekreationssområden. Den sportigare väljer istället att låna en cykel mot en liten deposition vid den kommunala cykelpoolen vid färjekajen. I den nya allén samsas gång- och cykelväg med inbäddade sidoparkeringar på armerat gräs. Övriga gator har gårdsgatustruktur. Tack vare den nya gång- och cykelvägarna kan man numera ta sig runt hela området – för att inte tala om alla vindlande promenadstigar på kyrkberget.

Karta över promenadstråk, publika rum och mötesplatser

Förbi allén passerar man till sist "Säteriet" uppe vid trevägskrysset, med vattenblick mot sundsviken i nordost. Här rymmer nyinflyttade kunskapsföretag och kreatörer i ett kontors- och ateljéhotell med Träverkstan på Lundbystrand i Göteborg som förebild. Det har en positiv effekt på hela Hamburgsunds näringsliv.

B Stråket upp mot kyrkan och entrén till kyrkbyn har gjorts om till gårdsgata och trädallé. Kyrkan med sitt vackra läge har ett fint placerat torg som nu är välbesökt tack vare det nya bostadsområdet. Den gamla ladan och skjulet, två exempel på "årsringar" i bebyggelsen, har renoverats och rymmer nya verksamheter.

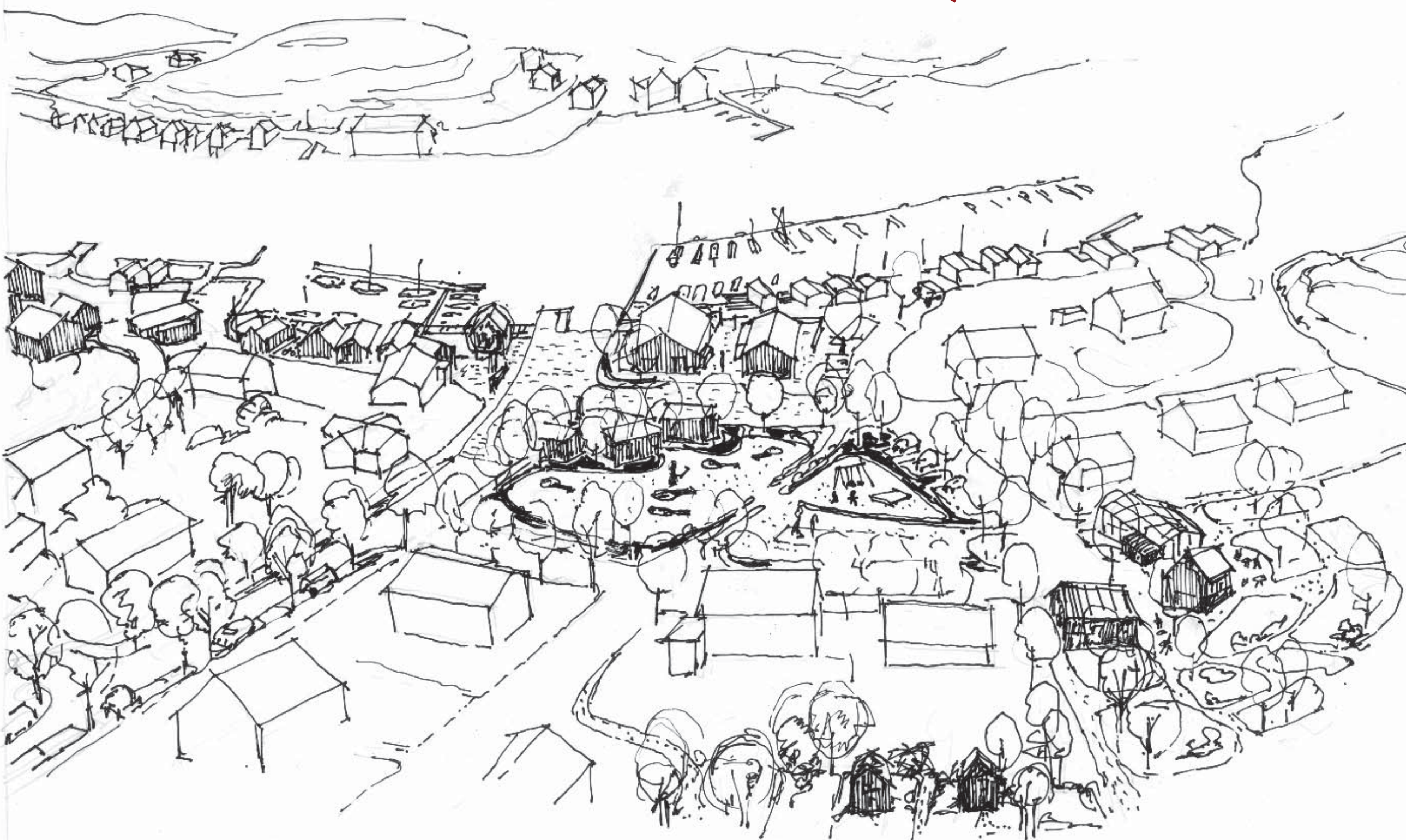
Miljön har fått en ansiktslyftning med sittplatser, trädplanteringar och stenbeläggning i granit. Bergsknallen i fonden finns kvar och har lyfts fram i dagen. Tallungen ovan kyrkan har bevarats och är populär park för stora och små. Från kyrkan kan man numera promenera enda ner till kajkanten vid det nya hamnstråket.

C Boende och besökare kan röra sig i ett attraktivt stråk från södra hamnen på ön ändå bort till Tullboden. Den nya gästhamnen vid färjan har perfekt spanläge till centrum. Utställningspaviljongen mitt emot Hjalmars på andra sidan är ett välkommet tillskott till Hamburgsunds kulturliv. Färjepersonalen har fått en större lokal på samma plats som förr, granne med den nya glasskiosken och en liten hantverksbutik. Här stannar även badbåten som kör runt till öns badplatser. De allmänna toaletterna har fått maka på sig och är inte längre det första man ser då man stiger av stora färjan.

D Vid det nya stenlagda torget vid färjan finns turistinformation om ön i form av anslagstavlor och en liten turistbod. I parken innanför ligger Huldans nya minigolfbana tillsammans med barnens lekplats och de äldres boulebana. Huldans restaurang har byggts ut och fått ny skepnad i form av ett hitflyttat Skäret. Hulda samsas med en närbutik som minskar trycket på ICA på andra sidan sundet. Om sommarkvällarna trängs matgästerna på parkterrassen i västerläge.

E I fonden på torget ligger Hamburgö Trädgårdar med ekologisk odling, försäljning och servering. Här kan man handla plantor, frukt och grönt i butiken, slå sig ner för en fika vid trädgårdsdammen, eller få en pedagogisk guidetur bland kravmärkta odlingar. Granne med handelsträdgården ligger ett nytt kolonierområde, där kommunen upplåtit mark till Kyrkbyns invånare med gröna fingrar och intresse för ekologisk självhushållning.

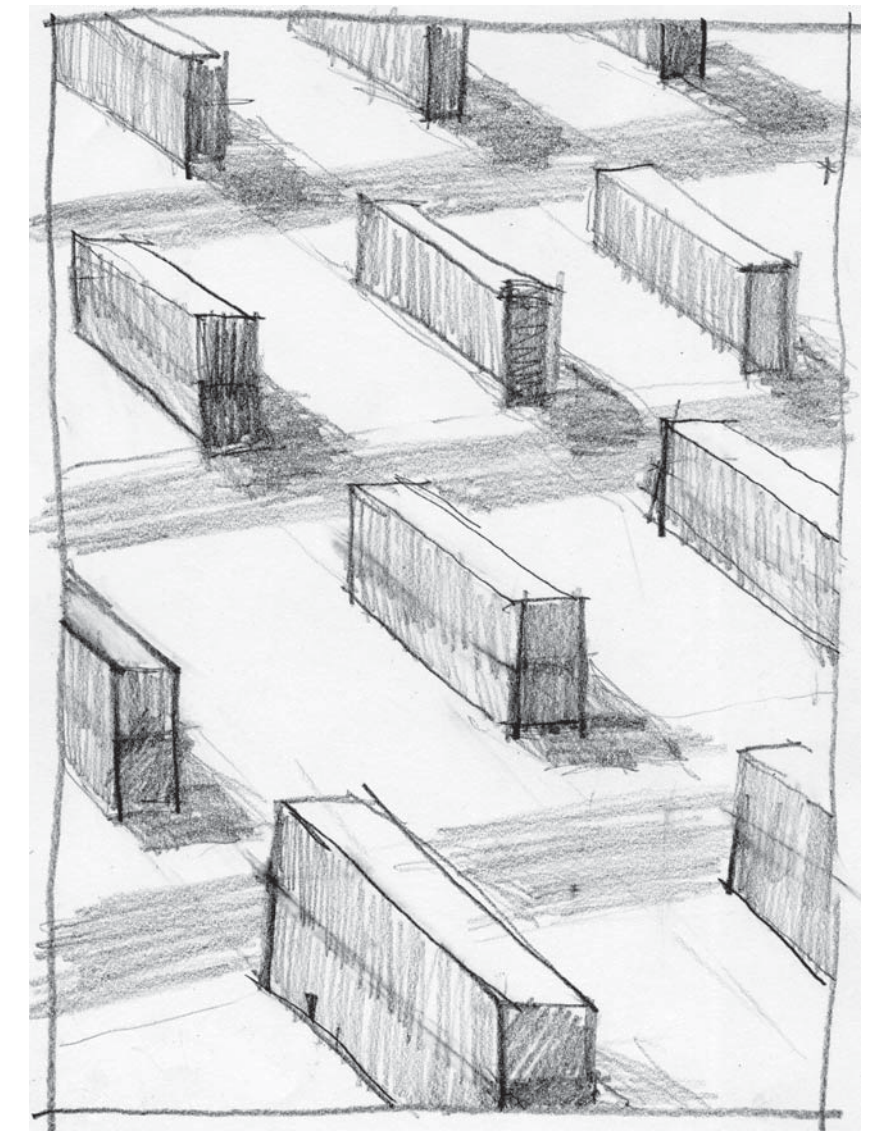
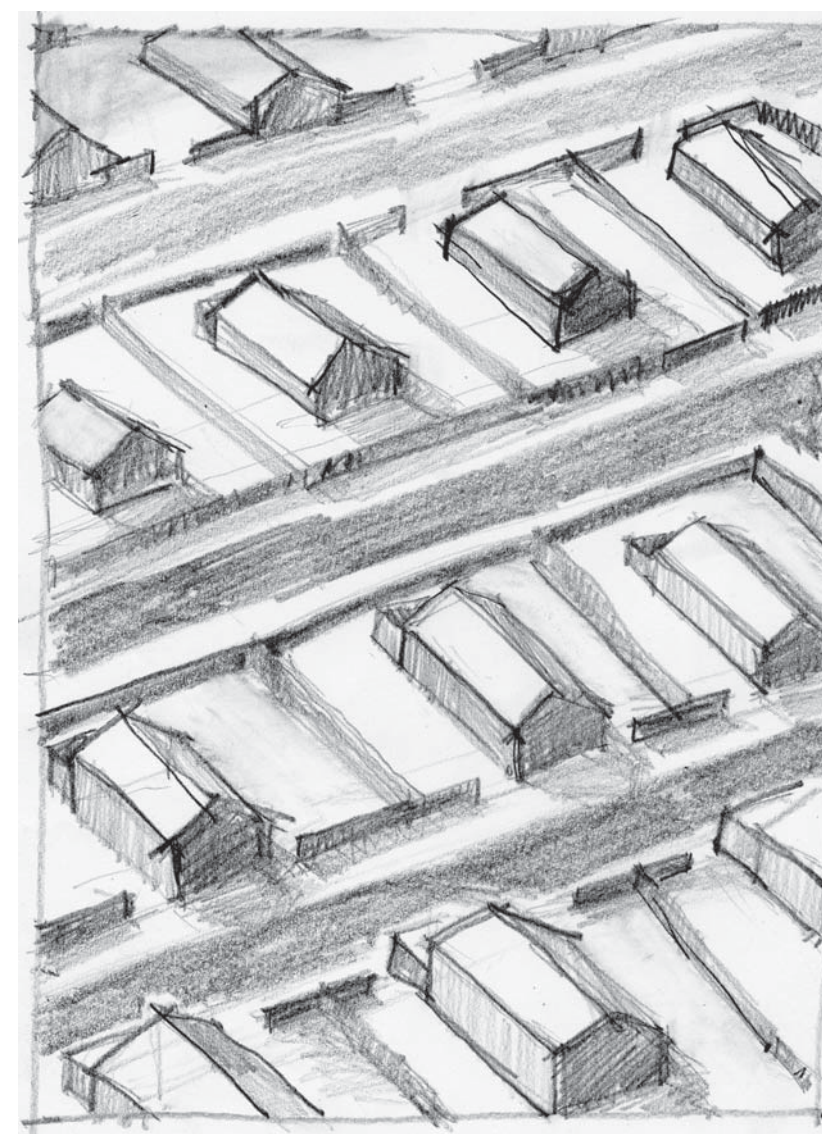
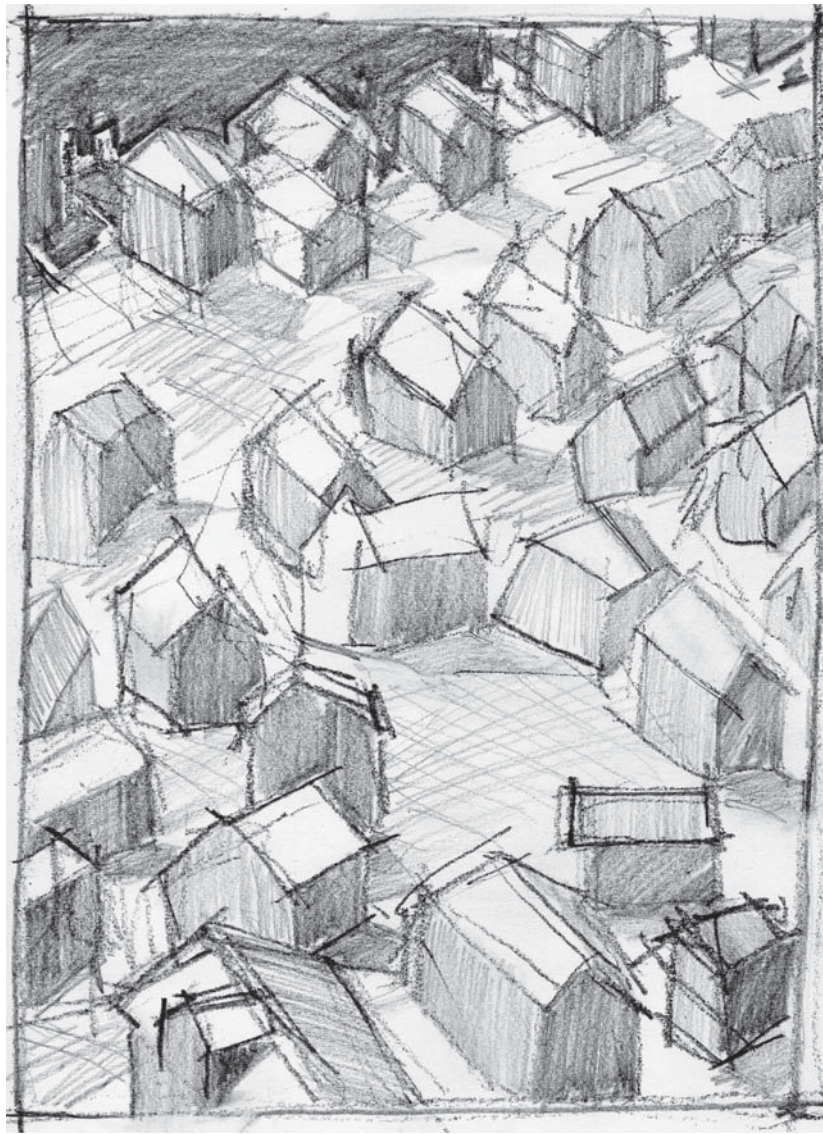
Publika rum - teori och principer

Det publika rummet – fasader, gator, vägar, parker, kajer, torg – är vårt gemensamma vardagsrum. Rummet vi delar med familj, vänner, grannar, invånare och besökare i lokalsamhället.

En välplanerad utemiljö förenklar vårt dagliga liv och öppnar dörrar till frivilliga aktiviteter och sociala relationer. Något som i sin tur stärker människors upplevelse av trygghet och trivsel. Det främjar ett levande samhälle och den lokala identiteten.

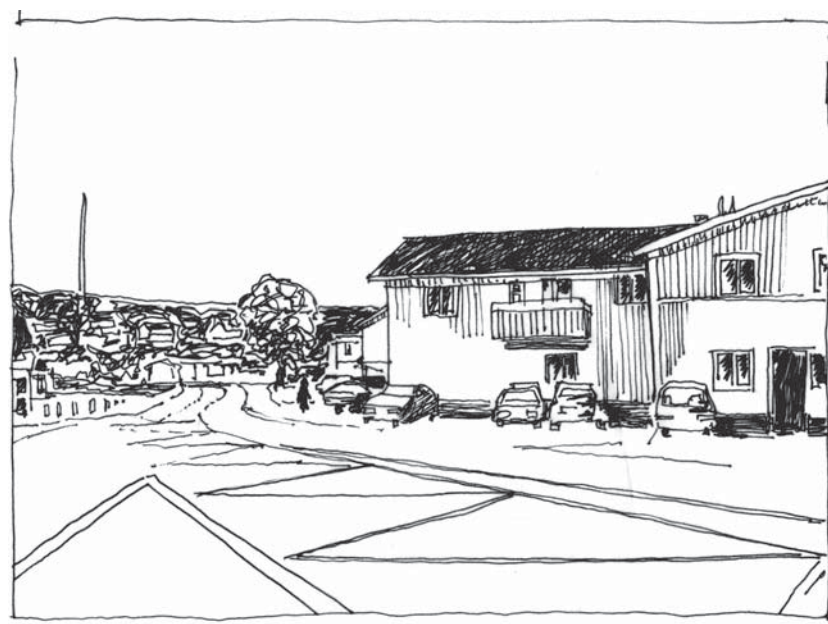
Ett dåligt eller icke-planerat offentligt rum kan påverka oss negativt och skapa stress. Det begränsar våra rörelser i närmiljön till de allra nödvändigaste.

Vi vill ge exempel på hur man kan åter skapa utemiljön från den typiska bohuslänska fiskebyn i nybyggda områden, med kvaliteter som rumslig variation, attraktiva platser, gångstråk, utblickar över och tillgång till vatten.

Vilken struktur främjar sociala aktiviteter, mötesplatser och lokal identitet?

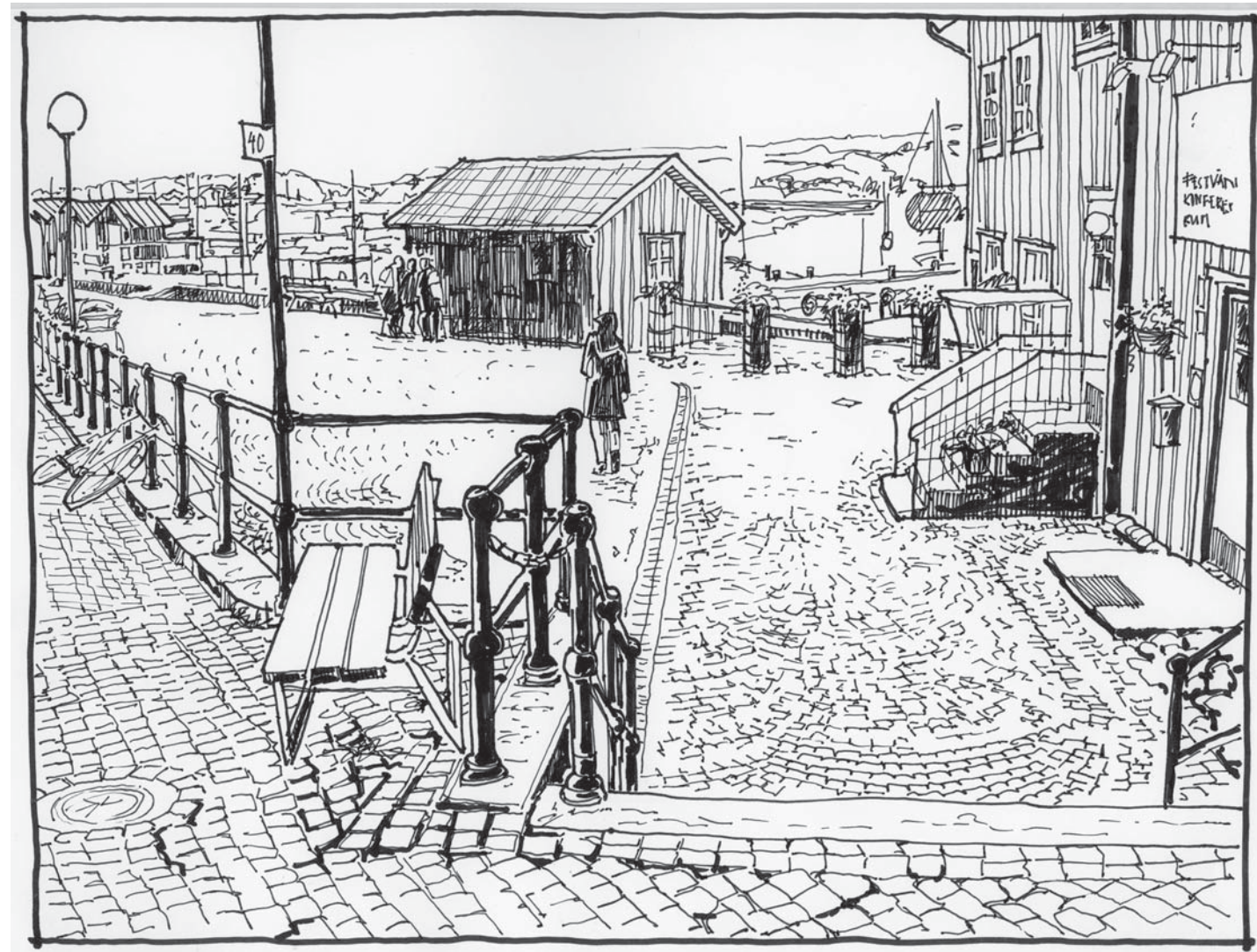
Hamburgsund idag

I Hamburgsunds centrala delar finns en blandning av bebyggelse från olika perioder. Utemiljön är gles och spretig – ett typiskt exempel på icke-planering. Den domineras av körytor för bilar, parkeringar och ett fåtal verksamheter. Här saknas attraktiva mötesplatser för boende och besökare. Liksom utrymme för fler åretruntboende och mer service och verksamheter.

Fotgängare och cykeltrafikanter känner sig otrygga på vissa platser i samhället, vilket begränsar deras rörelser. Läget vid vattnet utnyttjas inte fullt ut på båda sidor om sundet. De attraktiva sjönära områdena på Hamburgö töms på liv och lämnas öde större delen av året när kapitalstarka fritidsboende ersätter de bofasta.

belysning
papperskorgar
järn
bänkar
trä
granit

trappor
café-
möbler
skyltar
växter
torg
barriärer

Fjällbacka

topografi
terrass
vegetation
gränd
förstukvist
nischer

Fjällbacka

halvprivat privat zon

... för livsrum

- Planera bebyggelse med olika grader av öppenhet och slutenhet, intimitet och publicitet. Tänk privat > halvprivat > halvpublikt > publikt = till exempel förstukvist > gränd > gata > torg
- Planera för uterum med aktiviteter för olika årstider, åldrar och livsformer. Det publika rummet speglar det liv vi lever!
- Utnyttja "magneter" i bebyggelsen för det sociala livet, där man kan sitta, stå och mötas, till exempel nischer, trappor, socklar, hyllor, räcken, monument och vatten.

Planeringsprinciper för landskap

- Bygg med landskapet, inte mot. Placera ny bebyggelse i samverkan med naturens kupering. Gör så lite åverkan som möjligt, undvik sprängning och schaktning av berg. Modellera varsamt terräng och gränser med stödmurar, terrasseringar och vegetation.
- Ta fram ett designprogram, gärna gemensamt för hela kommunen, för utemiljöer och -möbler som sittbänkar, belysning, barriärer, papperskorgar, cafémöbler, planteringar och skyltar.
- Välj gärna material och utformning med lokal förankring, till exempel granit, järn och trä. Och värna om fiskesamhällets småstadskänsla – hellre lantligt än urbant. Gärna modern, tidlös design om den förankras i traditionen.

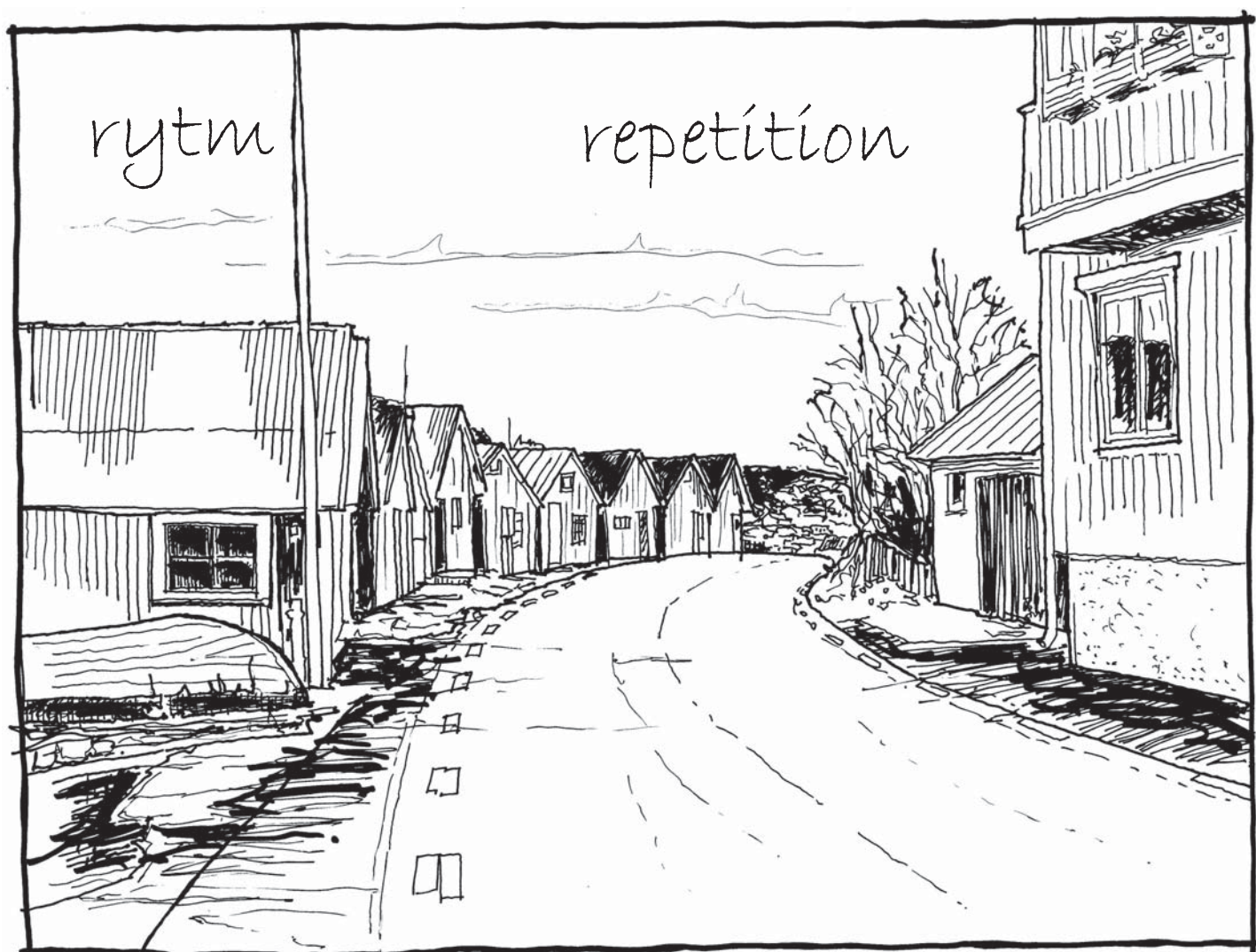
variation
siktlinje
vatten
kontrast

Hamburgsund

slutenhet

öppenhet

Hamburgsund

Hamburgsund

... för rörelse

- Bygg för rörelse i rummet: rytm, upprepning och överraskningar, ankare, siktlinjer och fokuspunkter. Lär av äldre bebyggelses spontant framväxta struktur. Skapa kontraster, variationer och dramatik.
- Värna äldre byggnader som spår av rörelsen i tiden. Alla miljöer är kulturmiljöer, dvs bärare av information om samhällsutvecklingen. Vårda årsringar och lager i bebyggelsen från olika tidsepoker.